Отже, когнітивний підхід до навчання української мови як іноземної полягає у визначенні механізмів переробки лексичної інформації та шляхів засвоєння і збереження нової лексичної інформації.

Методична доцільність когнітивного підходу полягає в організації активної мовленнєво-мисленнєвої діяльності студентів у процесі навчання їх іншомовної фахової лексики.

1. Гін А. О. Прийоми педагогічної техніки. Вільний вибір. Відкритість. Діяльність. Ідеальність. Луганськ: Навчальна книга, 2004. 275 с.
2. Житник Б. О. Методичний порадник: форми і методи навчання. Харків: Основа, 2005. С. 23.
3. Барабанова Г. В. Методика навчання професійно-орієнтованого читання в немовному ВНЗ: монографія. К.: Фірма «Інкос», 2007. 315 с.
4. Зонтова С. Є. Когнітивний підхід до навчання іншомовної лексики. Проблеми сучасної педагогічної освіти: зб. наук. праць. Ялта: РВВ КГУ, 2005. Вип. 8. Ч. 2. С. 89–93.
5. Солсо Р. Когнитивная психология. Питер, 2006. 588 с.

Анжела Посохова,
доцент кафедри іноземних мов
та культури фахового мовлення
(Львівський державний університет внутрішніх справ),
Роксолана Запотічна,
викладач кафедри іноземних мов
та культури фахового мовлення
(Львівський державний університет внутрішніх справ)

ДО ПИТАННЯ ФАХОВОЇ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ ЗВО МВС УКРАЇНИ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ПРАВООХОРОННА ДІЯЛЬНІСТЬ»

Анотація *У статті розглядається навчальний процес як когнітивно-комунікативний процес передачі знань засобами іноземної мови як мови фаху, пропонується практичний підхід для досягнення поставлених цілей. В умовах глобалізації відбувається процес інтернаціоналізації як загальномовної лексики, так і фахових термінологічних систем. Крім того, процес глобалізації супроводжується широким впровадженням сучасних*

комп'ютерних технологій, що в свою чергу спричинює чисельні запозичення іншомовної термінології.

Ключові слова: *іншомовна фахова компетенція, когнітивно-комунікативний процес, термінологічна лексика, галузева термінологічна система, термінологічний корпус, субмова.*

Abstract. *The article deals with the educational process as cognitive-communicative act of transferring knowledge by means of the foreign language in particular.To achieve the goals set a practical approach is also suggested. In view of the above, we analyze professional terminology and vocabulary as a key means of «information transfer», and knowledge of foreign language professional terminology and vocabulary by future professionals as an important component of their foreign language competence. The problem of transfer of professional knowledge by means of terminological vocabulary is becoming increasingly important in the context of the dynamic development of science and education.*

Thus, the study of the features of terminological and professional vocabulary in an authentic foreign language professional environment in foreign language classes as a language of specialization contributes to the optimization of scientific and cognitive and communicative activities of students, activation of professional vocabulary and development of their foreign language professional competence and general competence. In the conditions of globalization there is a process of internationalization of both common vocabulary and professional terminological systems. In addition, the process of globalization is accompanied by the widespread introduction of modern computer technology, which in turn leads to numerous borrowings of foreign terminology.

Key words: *foreign professional competence, cognitive and communicative process, terminology, branch terminology system, terminology complex, sub-language*.

У сучасних умовах зміни соціального замовлення на володіння іноземною мовою зумовлюють нові підходи до мети навчання, вимагають переосмислення існуючої методичної концепції, пошуку раціональних методик, які дозволяють оптимізувати та інтенсифікувати процес навчання іноземної мови у немовному ЗВО. Інноваційні процеси в галузі освіти в цілому і в мовній освіті зокрема пов'язані з намірами нашої держави приєднатися до європейського освітнього простору. Перший крок було зроблено в цьому напрямку із прийняттям рішення щодо переходу вищої освіти до нових світових стандартів існування, що має бути здійснено за основними принципами та напрямками розвитку Болонського процесу. Іншим важливим моментом стало те, що Україна здобула можливість проведення Європейського чемпіонату з футболу, ЄВРО 2012. Такі соціально-політичні та культурні події

вимагають, перш за все, збільшення кількості спеціалістів із знанням хоча б однієї іноземної мови.

У системі вищої освіти МВС України особливого значення набувають проблеми фахової іншомовної підготовки курсантів, а саме: 1) оволодіння іноземною мовою у контексті загальної мовної підготовки; 2) знання фахової термінології і професійної лексики, специфічних аспектів функціонування фахової іноземної мови у фаховому мовному середовищі; 3) практичне володіння фаховою іноземною мовою; 4) набуття високого рівня фахової іншомовної компетенції. Розглядаючи навчальний процес з викладання іноземної мови для фахових потреб у курсантів ЗВО МВС України як когнітивно-комунікативний процес, ми вважаємо знання іноземномовної фахової термінології і лексики майбутніми спеціалістами правоохоронних органів як важливу складову їхньої іноземномовної компетенції.

З огляду на зазначене вище, ми аналізуємо фахову термінологію і лексику як ключовий засіб «інформаційного трансферу», а знання іншомовної фахової термінології і лексики майбутніми спеціалістами як важливу складову їхньої іншомовної компетенції. Проблема передачі професійних знань засобами термінологічної лексики набуває все більшої актуальності в контексті динамічного розвитку науки і освіти. Таким чином, вивчення особливостей функціонування термінологічної і фахової лексики в автентичному іншомовному фаховому середовищі на заняттях з іноземної мови як мови фаху сприяє оптимізації науково-пізнавальної і комунікативної діяльності студентів, активізації фахового словника, а також розвиткові їхньої іншомовної фахової компетенції загалом, і фахової лексичної компетенції зокрема [2].

Ефективне використання термінологічної лексики в фаховому іноземно-мовному мовленні потребує з боку студента ґрунтовних знань особливостей організації і функціонування галузевих термінологічних систем, знання цілісного комплексу екстралінгвістичних і лінгвістичних характеристик термінологічного корпусу певної фахової сфери. Відповідно, ці питання та шляхи їх вирішення привертають увагу як теоретиків фахової комунікації, так і викладачів, які безпосередньо займаються практикою викладання іноземних мов як мов фаху на немовних факультетах ВНЗ України.

Ми розглядаємо термін як окрему одиницю наукових знань і певного наукового досвіду, що позначає окремі об’єкти, факти, явища та процеси в окремій науковій чи фаховій сфері. Відтак,

окремий термін є компонентом окремої термінологічної системи, оскільки він функціонує і реалізує своє значення тільки в рамках термінології окремої галузі знань, до якої належить. З розвитком науки, виробництва відбувається розширення, поновлення, уточнення термінологічного корпусу відповідних фахових сфер, що супроводжується появою нових термінологічних одиниць, міграцією термінів з одного фахового середовища в інше тощо. З позиції когнітивного підходу навчання лексики повинно здійснюватися на основі стратегій переробки, збереження та відтворення інформації [1].

Практична робота з активізації іншомовної термінологічної лексики потребує певної теоретичної підготовки як з боку викладача іноземної мови як мови фаху, так і з боку студента. Продуктивним видається підхід запропонований К. Серажим, який передбачає таку послідовність підготовчої роботи в аудиторії: 1) визначення базових понять; 2) дослідження когезійних зв'язків в межах терміносистеми, що аналізується; 3) виділення термінологічних одиниць, що виступають лексичною базою експлікації цих провідних понять; 4) візуалізація структурно-семантичної організації терміносистеми в вигляді певної схеми, таблиці тощо; 5) виокремлення корпусу термінів як результат пошукової роботи з лексикографічними джерелами та іншими фаховими матеріалами [3].

Такий підхід до вивчення термінологічної лексики у комплексі із залученням інформаційних технологій для обробки великого корпусу лексичних одиниць при роботі з друкованими та електронними лексикографічними джерелами й автентичним фаховим матеріалом забезпечує активізацію когнітивної діяльності студентів, сприяє вдосконаленню їхніх навичок науково-дослідної роботи та має вирішальне значення для подальшого розвитку їхньої фахової мовленнєвої компетенції на основі активізації навичок володіння іншомовною фаховою термінологією.

Львівський державний університет внутрішніх справ є одним із ведучих спеціалізованих юридичних вузів Західного регіону України, що має свої традиції та методику викладання правознавчих дисциплін загалом, та іноземної мови зокрема. Необхідно зазначити, що поточний 2019-2020 навчальний рік дещо відрізняється від попередніх тим, що за наказом МВС України на базі ЛьвДУВС пройшла акредитація з напрямку підготовки «Правоохоронна діяльність». Беручи до уваги вимоги часу та орієнтацію на особистісний підхід до кожного курсанта,

силами викладачів кафедри іноземних мов та культури фахового мовлення було розроблено і впроваджено в навчальний процес комплексу навчально-методичних матеріалів, до якого, зокрема, входять базові посібники «English Course for Law Enforcement Professionals. Part I» (автор: Вербицька Х. І.), «English Course for Law Enforcement Professionals. Part II» (автор: Посохова А. В.), збірник діалогів на побутову та професійну тематику («Traffic Rules Must Be Observed», «Asking the Way», «Breakdown», A Brawl» etc.), а також навчальний посібник «Правова міжкультурна комунікація: До ЄВРО-2012».

Окрім зазначеної літератури викладачі активно використовують на практичних заняттях підручник «English for Law Enforcement», видавництва Macmillan та «Police», видавництва Express Publishing, що є мовними курсами, створеними для задоволення комунікативних потреб правоохоронців XXI сторіччя, які пропонують широкий спектр нової термінологічної лексики. Оскільки процес глобалізації супроводжується активним впровадженням комп'ютерних технологій, тож вивчення іншомовної термінології відбувається із використанням комп'ютерів з навушниками та мультимедійного проектора. Це дозволяє курсантам навчатися основам професійного спілкування в усних і письмових формах у типових мовленнєвих ситуаціях.

В умовах глобалізації відбувається процес інтернаціоналізації як загальномовної лексики, так і фахових термінологічних систем. Крім того, процес глобалізації супроводжується широким впровадженням сучасних комп'ютерних технологій, що в свою чергу спричинює чисельні запозичення іншомовної термінології. В наслідок цього, вивчення проблеми засвоєння курсантами сучасної іншомовної фахової термінології як важливої складової професійної мови набуває особливої актуальності. Активне володіння іншомовною фаховою термінологією впливає на формування іншомовної фахової компетенції майбутнього спеціаліста.

Отже, в умовах зростаючих вимог щодо фахової іншомовної підготовки курсантів ВНЗ МВС України значне місце в навчальному процесі з вивчення іноземних мов займає набуття курсантами високого рівня фахової комунікативної і лексичної компетенції. Знання фахової іноземної мови стає вагомим чинником успішного соціального становлення молодих спеціалістів та їхнього подальшого професійного росту та самореалізації, оскільки іншомовна фахова компетентність

визначає ступінь їхньої конкурентоздатності на сучасному ринку праці.

1. Головин Б. Н., Кобрин Р. Ю. Лингвистические учения о терминах. М., 1987. 240 с.

2. Гороховська Т. В. Формування культури професійного мовлення майбутніх працівників органів внутрішніх справ: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: 13.00.04. Нац. акад. Держ. прикордон. служби України ім. Б. Хмельницького. Хмельницьк, 2007. 20 с. URL: http://www.nbuv.gov.ua/ard/2007/07gtvovs.zip

3. Серажим К. Дискурс як соціолінгвальне явище: методологія, архітектоніка, варіативність (на мат. сучасної газетної публіцистики): монографія / ред. В. Різун. К., 2002. С. 52–56.

Мирослава Рій,
викладач кафедри іноземних мов
та культури фахового мовлення
(Львівський державний університет внутрішніх справ)

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ЯКОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Анотація. *У сучасному світі доволі швидко зростає необхідність володіння іноземною мовою, що веде до невпинного збільшення рівня вимог знань іноземної мови студентами нелінгвістичних навчальних закладів. Все більша увага звертається на аспекти вивчення іноземної мови як мови професійної взаємодії. Проблему удосконалення фахової підготовки досліджувала не одна людина, однак проблема формування професійних якостей майбутніх юристів у процесі вивчення іноземних мов залишається недостатньо дослідженою на теренах сучасної педагогічної науки. Специфіка оволодіння мовою полягає не стільки в сприйнятті та розумінні навчальної інформації, скільки у формуванні різних видів мовної діяльності з використанням іноземної мови, що вимагає тривалого тренування. Саме тому необхідно розуміти, які завдання постають при вивченні іноземних мов, чого саме необхідно навчати майбутніх юристів і якими навичками вони повинні володіти.*

Ключові слова: *підвищення професійної компетентності майбутніх спеціалістів, формування іншомовної професійно-комунікативної компетентності майбутніх юристів, формуванні мовної діяльності, професійно-орієнтоване вивчання, комунікативна обізнаність.*